

De gast die we vandaag op de koffie hebben is een échte Cuijkenaar geworden, niet alleen doordat hij er al heel lang woont en werkt, maar vooral ook omdat hij telkens blijkt heeft gegeven van een grote maatschappelijke betrokkenheid. Alhoewel hij oorspronkelijk uit Mill komt was hij in Cuijk al geëngageerd met werk en gemeenschap voordat de meeste hedendaagse Cuijkenaren geboren waren.

Toon Hendriks, is zijn hele werkzame leven betrokken geweest bij de gemeente of bij instanties die nauw in contact stonden met gemeentelijke diensten of daaruit voortgekomen waren.

Toon is in 1930 (een zeer goed bouwjaar !) geboren in Mill, waar zijn vader bij de fabriek van van Hout werkte. Hij maakte als oudste deel uit van een gezin met 8 kinderen, waarvan een zusje op jeugdige leeftijd is gestorven. Ook z'n vader is niet oud geworden. Geboren in 1901 is hij gestorven in 1957.

De plek waar het geboortehuis van Toon stond heeft veel invloed gehad op de rest van zijn leven. In Mill, aan de overkant, de Peelkant, van het Defensiekanaal, tussen de kazematten die in de late dertiger jaren van de vorige eeuw waren gebouwd; vooral tijdens de mobilisatie van 1939, tegen een eventuele inval van de Duitsers. Op 10 mei 1940 drong echter een Duitse pantsertrein over de, door een list onbeschadigde, spoorbrug bij Gennep ongehinderd door de Raam- en Peelstelling tot vlak voor Uden.

Het gezin Hendriks moest als de weerga, op de vlucht naar Uden. Opa en oma woonden ook nog bij het gezin in huis en oma, die bedlegerig was, werd op een kruiwagen gelegd en men begon aan de moeilijke vlucht.

De pantsertrein had zijn goed getrainde en zwaar bewapende manschappen gedeeltelijk gelost achter Mill, bij Uden, keerde terug richting Mill waar hij uit de rails liep omdat die inmiddels opgeblazen waren. Daar werd de rest van de Duitsers uitgelaten en die vielen zodoende de Nederlanders bij de Raamstelling in de rug aan. Ondanks een verbeterde strijd, met aan weerszijden veel slachtoffers, ging de Nederlandse verdedigingslinie al snel verloren.

Na de algehele capitulatie van de Nederlanders op 15 mei mocht de familie Hendriks weer naar huis. Hun woning was wel beschadigd, maar niet

zodanig dat ze voor een wederopbouwvergoeding in aanmerking kwamen, zoals vele eigenaren in de buurt wél.

Toon is in die meidagen door een ongeval aan zijn hand gehandicapt geraakt. Dat heeft een beslissende invloed op zijn leven gehad.

Hij was op de lagere school een goede leerling en omdat hij niet meer geschikt was voor fabriekswerk mocht hij naar de Mulo in Mill. Na drie jaren had hij de A richting op zak en daarna deed hij in de avonduren nog Mulo B. Tussen de bedrijven door werd ook Mill eind 1944 bevrijd van de Duitsers. De geallieerden legden een vliegveld aan, vlak bij zijn huis, in het gebied waar nu de Kuilen zijn. Daar konden jachtvliegtuigen landen en stijgen, Spitfires, Mosquito's en Lightnings met hun dubbele romp.

Ook landde er een enkele keer een Dakota voor de bevoorrading.

Dat vliegveld werd het ontspanningsterrein van Toon en zijn kornuiten. Ze haalden voor een krats bij de boeren eieren, ruilden die voor sigaretten en chocolade bij de Engelse soldaten en ze ontwikkelden daarbij een goed koopmanstalent. Ondertussen haalden ze kattenkwaad uit, zodanig dat er 's avonds wel eens een lichtkogel werd afgeschoten om de jongens op te sporen, of minstens angst aan te jagen.

Na zijn diploma's in ontvangst genomen te hebben solliciteerde de jongeman van 16 jaar bij de gemeente Mill. Hij wilde namelijk niet bij van Hout op kantoor, alhoewel hem daar wel de kans werd geboden. Wou hij soms niet zo dicht bij z'n vader werken. Of vond hij het vervelend dat de mensen in de fabriek, dus ook z'n vader, een uur vroeger moesten beginnen dan de mensen op kantoor ?

De Millse gemeentesecretaris v.d. Gijp kon hem niet gebruiken omdat de personeelsbezetting van de gemeente met zes man voltallig was, maar die arrangeerde wel een gesprek met de Cuijkse secretaris van Heusden, de latere burgemeester van Vierlingsbeek. Voor 30 gulden in de maand kon Toon in Cuijk starten als volontair. De hiele gemeente was gehuisvest in villa 'Maasouwe' aan de Grotestraat 110. Burgemeester Janssen, de twee wethouders Pistorius en Cop, en 10 ambtenaren. Toon mocht in de kelder starten, dat was de plaats voor het 'broekie'.

Hij begon onder Jan Rijniers op de afdeling Burgerbevolking. Grote namen waren toen verder: Grasveld, Singendonk, Piet Walbomers, en de latere burgemeester van Haps, Rolof van Hövell tot Westervlier. Het meeste indruk maakte op Toon echter de 'stoker' van de verwarming van het

complex, van de Wiel, bijgenaamd “de Ezel”. Cuijk c.a. telde toen 5 à 6 duizend inwoners.

Van Hövell en onze Toon gingen wat later financiën doen. Toen van Hövell weg ging, kwam na een korte periode Leo de Moor, Rien Geurts als chef financiën. Nieuwe ambtenaren kwamen, Langenhoff, Verbruggen en anderen. In 1947 was er trouwens al één

vrouwelijke ambtenaar, telefoniste Toos Janssen, later getrouwd met Theo Smits, de steenhouwer.

Er werd toen ook nog op zaterdagochtend gewerkt en zaterdag 's middags ging Toon met enkele collega's naar de cursus gemeenteadministratie in Nijmegen. Die cursus kostte hem zo'n 30 gulden

per maand, die moest hij zelf ophoesten. De gemeente deed niks!

Maar hij ging iedere dag met de fiets op en neer naar Mill en had verder kost en inwoning bij zijn moeder gratis. Veel geld had hij verder niet nodig.

Na twee jaar kwam de doorbraak en volgde zijn benoeming tot 'klerk'. Nu kreeg hij een reguliere beloning, maar daar kon je ook niet over naar huis schrijven. Toch voldoende om trouwplannen te koesteren met zijn Tonny Jacobs, de dochter van een Millse aannemer. In 1962 trouwden zij en het jonge paar ging aanvankelijk wonen in de Topaasdreef.

De wethouders hadden in die tijd nog niet echt een portefeuille, maar beslisten over alles en nog wat samen met burgemeester Janssen, die er veel doordrukte.

Zo ook een nieuw gemeentehuis, veel woningbouw, aantrekken van bedrijven, bouw van een schouwburg.

In 1957 werd alles in één klap geopend tijdens de groots gevierde Sesamfeesten. Cuijk haalde daarmee de landelijke pers.

Wethouder van de Wollenberg noemde Cuijk later weleens de kleinste gemeente van het land met een schouwburg en de grootste gemeente van het land zonder stoplichten. Dat laatste is nu verleden tijd !

Toon hield de administratie van de schouwburg bij, was administrateur van de gemeentelijke vleeskeuringsdienst en werd op een gegeven moment ook nog als administrateur benoemd bij het nieuw opgerichte gemeentelijke gasbedrijf. Men bouwde twee grote tanks op de plaats aan de Beerseweg waar nu een bungalow staat op de hoek bij de Schutsboomstraat. Het gas

werd met de trein vanaf Pernis aangevoerd en dan met een leiding vanaf het stationemplacement naar de tanks gestuurd. Er werd een nieuw Cuijks gasnet voor de gebruikers gebouwd. Grootafnemer was o.a. bakkerij van Daal aan de Grotestraat. Daar was het altijd wel wat met de gasgestookte ovens. Als het in de winter vroom was er te weinig verdamping en de gasdruk te laag en als het 's zomers te warm werd dan was de druk vaak te hoog en dan moest er met water gekoeld worden. Je kon het aan de kwaliteit van het brood aflezen. Op een gegeven moment nam Obragas de gemeentelijke voorziening over; de tanks verdwenen bij de komst van het aardgas en Toon kreeg een andere functie bij de gemeente.

Hij werd verantwoordelijk voor de administratie van het gemeentelijke woningbedrijf en het grondbedrijf. Hij deed alle administratie nog met de hand en dat heeft hij eigenlijk zijn hele leven volgehouden, ook later nog bij zijn vrijwilligersbaantjes. En een preciezere administratie kun je je niet bedenken!

Het woningbedrijf werd in de zestiger jaren overgeheveld naar Cevalum, als zelfstandige woningcorporatie. Natuurlijk ging onze Toon weer mee. De gemeente hield nog wel een belangrijke vinger in de pap. Zo werd wethouder van Schijndel voorzitter van het bestuur.

In 1988 had Toon er 40 dienstjaren opzitten met vaak lange dagen vanwege zijn diverse functies. Hij besloot, zij het met pijn in het hart, te stoppen.

Toon en Toney woonden al vanaf 1966 met hun twee dochters in den Oeiep. Alhoewel verwoed tuinier, besloot hij na een half jaar niks doen, zich weer eens beschikbaar te stellen, nu voor veel vrijwilligerswerk binnen de Cuijkse gemeenschap. Eerst vroegen de Cuijkse 'Bullfighters' hem, maar daar kon hij zich niks bij voorstellen.

Toen kwam in 1989 de Stichting Basis Educatie en daar heeft hij drie jaar zijn beste krachten aan gewijd, totdat deze Stichting, na een fusie met Boxmeer, onder andere leiding kwam. Bij een politiek 'meningsverschil' hield hij de eer aan zichzelf.

Inmiddels was hij ook al penningmeester van het SWOC, de Stichting Welzijn Ouderen Cuijk. Dat heeft hij ongeveer tien jaar gedaan. Nu is hij nog lid van de sector 'wonen' van het SWOC.

Voor al zijn verdiensten voor Cuijk is Toon onderscheiden

tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Later kreeg hij daar als waardering ook nog de ‘Bronzen Leeuw’ van Cuijk bij.

Jammer genoeg is Tonny enkele jaren geleden vrij plotseling overleden. Ze waren net van den Oeiep verhuisd naar het Stationsplein.

Gelukkig heeft hij veel plezier van beide dochters met hun mannen en de twee kleinkinderen.

Zijn vrije tijd komt hij gemakkelijk door. Hij is bijvoorbeeld lid van enkele kaartgroepjes, die regelmatig rikken. Verder verzamelt hij munten en postzegels, naar hij zelf zegt, en zo hij zelf is: ‘op bescheiden schaal’.

En hij is ook nogal eens te vinden in Hoorn waar zijn kleinkinderen wonen.

Hoe komt Toon Hendriks nou in deze rubriek van het parochieblad van de H. Jozef terecht ? Hij woont niet in het territoir van onze parochie, maar daarin staat hij niet alleen. Hij is er wél begonnen, toen de parochie opgericht werd. Bovendien komt hij telkens in Cuijk Noord naar de kerk vanwege de goede uitstraling van pastoor, parochianen en kerkgebouw. Daarnaast doet hij nog enig werk voor de parochie, als jaarlijks financieel controleur. Natuurlijk weer op het administratieve vlak !

Toon Hendriks is een gelovig katholiek, maar zoals telkens in zijn leven: ‘hij loopt er niet mee te koop’.

Uw verslaggever en Toon hebben samen heel wat oude herinneringen opgehaald. Het werd zodoende een zeer genoeglijk bakkie koffie.

Toon Hendriks heeft zich in zijn hele Cuijkse bestaan altijd wat op de achtergrond gehouden. Dat past precies bij zijn karakter. Maar als je analyseert wat hij allemaal voor Cuijk gedaan heeft, dan kom je tot een indrukwekkende lijst. Dat soort mensen had je vroeger wel meer, maar tegenwoordig worden ze erg schaars. En dat is jammer !

Toon, het was weer een heel plezierig gesprek. De tijd vloog om en we zijn aan het eind helemaal vergeten je te vragen hoe je over de toekomst van de kerk denkt. Als je uitgaat van jezelf, dan zit dat denk ik wel goed.

We hopen dat je er in ieder geval nog lang aan mag bijdragen en dan bedoel ik niet alleen de zondagse collecte. Het ga je goed !

Deze pdf-versie is gemaakt door Peter Broekmans.